

BIBLIOGRAFIA

Literatura podstawowa

- Apokalipsa już się rozpoczęła.* (Z René Girardem rozmawia Redakcja czasopisma „Réforme”), przeł. M. Burzyk, „Znak”, nr 11 (2016), <http://www.miesiecznik.znak.com.pl/apokalipsa-juz-sie-rozpoznala/> [dostęp: 20.02.2017].
- Girard R., *Animal at Scapegoating at Çatalhöyük*, w: *How We Became Human: Mimetic Theory and the Science of Evolutionary Origins (Studies in Violence, Mimesis, & Culture)*, red. P. Antonello, P. Gifford, Michigan State University, East Lansing 2015.
- Girard R., *Apokalipsa tu i teraz*, przeł. C. Zalewski, Wydawnictwo WAM, Kraków 2018.
- Girard R., *Battling to the End. Conversations with Benoît Chantre*, Michigan State University, East Lansing 2010.
- Girard R., *Conversion in Literature and Christianity*, w: tegoż, *Mimesis and Theory. Essays on Literature and Criticism, 1953–2005*, red. R. Doran, Stanford University Press, Stanford 2008.
- Girard R., *Dawna droga, którą kroczyli ludzie niegodziwi*, przeł. M. Goszczyńska, Spacja, Warszawa 1992.
- Girard R., *Deceit, Desire and the Novel. Self and Other in Literary Structure*, The Johns Hopkins Press, London 1966.
- Girard R., *Evolution and Conversion: Dialogues on the Origins of Culture*, Continuum, London 2010.
- Girard R., *Formalism and Structuralism in Literature and Human Sciences*, w: tegoż, *Mimesis and Theory. Essays on Literature and Criticism, 1953–2005*, red. R. Doran, Stanford University Press, Stanford 2008.
- Girard R., *Generative Scapegoating*, w: *Violent Origins. Walter Burkert, René Girard, and Jonathan Z. Smith on Ritual Killing and Cultural Formation*, red. R.G. Hamerton-Kelly, Stanford University Press, Stanford 1987.

- Girard R., *Islam, marksizm i apokalipsa*, przeł. T. Stawiszyński, <https://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/193657,islam-marksizm-i-apokalipsa.html> [dostęp: 20.04.2017].
- Girard R., *Kozioł ofiarny*, przeł. M. Goszczyńska, Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 1987.
- Girard R., *Logos Heraklita i Logos Jana*, przeł. M. Goszczyńska, „Studia Filozoficzne”, nr 10 (1988).
- Girard R., *Marcel Proust*, w: tegoż, *Mimesis and Theory. Essays on Literature and Criticism, 1953–2005*, red. R. Doran, Stanford University Press, Stanford 2008.
- Girard R., *Mensonge romantique et vérité romanesque*, Grasset, Paris 1961.
- Girard R., *Mord założycielski w myśli Nietzschego*, przeł. M. Goszczyńska, „Literatura na Świecie”, nr 8–9 (1988).
- Girard R., *Narcissism: The Freudian Myth Demythified by Proust*, w: tegoż, *Mimesis and Theory: Essays on Literature and Criticism, 1953–2005*, red. R. Doran, Stanford University Press, Stanford 2008.
- Girard R., *Od Boskiej Komedii do socjologii powieści*, przeł. M. Ochab, w: *W kręgu socjologii literatury: antologia tekstów zagranicznych*, red. A. Mencwel, t. 2, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1980.
- Girard R., *Początki kultury*, przeł. M. Romanek, Znak, Kraków 2006.
- Girard R., *Prawda powieściowa i kłamstwo romantyczne*, przeł. K. Kot, Wydawnictwo KR, Warszawa 2001.
- Girard R., *Pride and Passion in the Contemporary Novel*, w: tegoż, *Mimesis and Theory: Essays on Literature and Criticism, 1953–2005*, red. R. Doran, Stanford University Press, Stanford 2008.
- Girard R., *Przemoc i Apokalipsa*, przeł. A. Rybińska, „Rzeczy Wspólne”, nr 2 (2011).
- Girard R., *Resurrection from the Underground*, Michigan State University Press, East Lansing 2012.
- Girard R., *Rzeczy ukryte od założenia świata*, przeł. M. Goszczyńska, „Literatura na Świecie”, nr 12 (1983).
- Girard R., *Sacrifice*, Michigan State University Press, East Lansing 2011.
- Girard R., *Sacrum i przemoc*, t. 1, przeł. M. i J. Plecińscy, Brama, Poznań 1993.
- Girard R., *Sacrum i przemoc*, t. 2, przeł. M. i J. Plecińscy, Brama, Poznań 1994.
- Girard R., *Superman in the Underground: Strategies of Madness – Nietzsche, Wagner, and Dostoevsky*, „MLN”, t. 91, nr 6 (1976).
- Girard R., *Szekspir. Teatr zazdrości*, przeł. B. Mikołajewska, Wydawnictwo KR, Warszawa 1996.
- Girard R., *The Girard Reader*, red. J.G. Williams, The Crossroad Publishing Company, New York 1996.

- Girard R., *The One by Whom Scandal Comes*, Michigan State University Press, East Lansing 1997.
- Girard R., *Theory and Its Terrors*, w: tegoż, *Mimesis and Theory: Essays on Literature and Criticism, 1953–2005*, red. R. Doran, Stanford University Press, Stanford 2008.
- Girard R., *Things Hidden Since the Foundation of the World*, Stanford University Press, Stanford 1987.
- Girard R., *To Double Business Bound. Essays on Literature, Mimesis, and Anthropology*, Johns Hopkins University Press, Baltimore 1988.
- Girard R., *Widziałem szatana spadającego z nieba jak błyskawica*, przeł. E. Burska, PAX, Warszawa 2002.
- Girard R., *Związki międzyludzkie i religia*, przeł. E. Domańska, „Przegląd Polityczny”, nr 62/63 (2003).
- Myślenie apokaliptyczne po 11 września*. Z René Girardem rozmawia Robert Doran, „Czterdzieści i Cztery. Magazyn Apokaliptyczny”, nr 6 (2013).
- Polityka nikogo nie przeraża, liczy się tylko przemoc*, z René Girardem rozmawia Maciej Nowicki, „Europa”, dodatek do „Dziennika”, nr 52 (2007), www.newsweek.pl/europa/polityka-nikogo-nie-przeraza--liczy-sie-tylko-przemoc,44351,1,1.html [dostęp: 10.12.2016].
- René Girard and Raymund Schwager: Correspondence 1974–1991*, red. S. Cowdell, J. Hodge, C. Fleming, M. Moosbrugger, Bloomsbury Academic, London 2016.
- Rzeczy ukryte od założenia świata. Geneza kultury i instytucji*, przeł. A.P. Kowalski, M. Milewska, „Rocznik Antropologii Historii”, nr 2 (2013).

Literatura pomocnicza

- Adams R., *Loving Mimesis and Girard's „Scapegoat of the Text”: A Creative Reassessment of Mimetic Desire*, w: *Violence Renounced: René Girard, Biblical Studies, and Peacemaking*, red. W.M. Swartley, Pandora Press, Telford 2000.
- Adams R., *Violence, Difference, Sacrifice: A Conversation with René Girard*, „Religion & Literature”, t. 25, nr 2 (1993).
- Adorno T.W., *Teoria estetyczna*, przeł. K. Krzemieniowa, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994.
- Alberg J., *A Reinterpretation of Rousseau: A Religious System*, Palgrave Macmillan, New York 2007.
- Albert K., *Wprowadzenie do filozoficznej mistyki*, przeł. J. Marzęcki, Antyk, Kęty 2002.
- Anstell A., *Violence, Mysticism, and René Girard*, „Theological Studies”, t. 78, nr 2 (2017).

- Antonello P., Castro J.C. de, *Wprowadzenie. „Od początku do końca jedno długie dowodzenie”*, w: R. Girard, *Początki kultury*, przeł. M. Romanek, Znak, Kraków 2006.
- Antonello P., *Editor's Introduction*, w: *Mimesis, Desire and the Novel: René Girard and Literary Criticism*, red. P. Antonello, H. Webb, Michigan State University Press, East Lansing 2015.
- Arendt H., *Kondycja ludzka*, przeł. A. Łagodzka, Aletheia, Warszawa 2010.
- Arendt H., *O rewolucji*, przeł. M. Godyń, Czytelnik, Warszawa 2003.
- Armstrong K., *Biblia. Biografia*, przeł. A. Dzierzgowska, Muza, Warszawa 2009.
- Arppe T., *Sacred Violence: Girard, Bataille and the Vicissitudes of Human Desire*, „Distinktion: Journal of Social Theory”, t. 17/2 (2016).
- Arystoteles, *Poetyka*, przeł. H. Podbielski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1983.
- Arystoteles, *Zachęta do filozofii*, przeł. K. Leśniak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
- Astell A.W., *Saintly Mimesis, Contagion, and Empathy in the Thought of René Girard, Edith Stein, and Simone Weil*, „SHOFAR”, t. 22, nr 2 (2004).
- Atlan H., *Biological and Cultural Evolution. Relevance of Girard's Mimetic Theory*, http://www.imitatio.org/thinkingthehuman.paper_files/atlandraft.pdf [dostęp: 24.01.2016].
- Augustyn, św., *Państwo Boże*, przeł. W. Kubicki, Antyk, Kęty 1998.
- Augustyn, św., *Wyznania*, przeł. Z. Kubiak, PAX, Warszawa 1982.
- Author's Introduction*, w: *How We Became Human: Mimetic Theory and the Science of Evolutionary Origins (Studies in Violence, Mimesis, & Culture)*, red. P. Antonello, P. Gifford, Michigan State University, East Lansing 2015.
- Bachtin M., *Problemy literatury i estetyki*, przeł. W. Grajewski, Czytelnik, Warszawa 1982.
- Bailie G., *The Imitative Self: The Contribution of René Girard*, w: *The Self: Beyond the Postmodern Crisis*, red. P.C. Vitz, S.M. Felch, Intercollegiate Studies Institute, Wilmington 2005.
- Bailie G., *The Vine And Branches Discourse: The Gospel's Psychological Apocalypses*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, nr 4 (1997).
- Bailie G., *Violence Unveiled*, The Crossroads Publishing Company, Spring Valley 1996.
- Bandera C., *Sacred Game: The Role of the Sacred in the Genesis of Modern Literary Fiction*, Pennsylvania State University Press, University Park, PA 1994.

- Barthes R., *Śmierć autora*, przeł. M. Markowski, „Teksty Drugie”, nr 1–2 (1999).
- Bartkowiak E., *Z tradycji szpitalnictwa w dawnej Polsce*, „Colloquia Theologica Ottoniana”, nr 1 (2009).
- Bartlett A., *Girard and the Question of Pacifism*, „Anthropoetics: the Journal of Generative Anthropology”, XXI, nr 2 (2016), <http://anthropoetics.ucla.edu/ap2102/2102bartlett/> [dostęp: 10.05.2018].
- Bataille G., *Doświadczenie wewnętrzne*, przeł. O. Hedemann, Wydawnictwo KR, Warszawa 1998.
- Bataille G., *Erotyzm*, przeł. M. Ochab, Słowo/obraz terytoria, Gdańsk 1999.
- Bataille G., *Ofiarowanie, święto i zasady świata sakralnego*, przeł. K. Matuszewski, „Nowa Krytyka”, nr 6 (1995).
- Bataille G., *The Accursed Share. An Essay on General Economy*, Zone Books, New York 1988.
- Baudrillard J., *Pakt jasności. O inteligencji Zła*, przeł. S. Królak, Sic!, Warszawa 2005.
- Baudrillard J., *The Spirit of Terrorism*, Verso, New York 2002.
- Bauman Z., *Etyka ponowoczesna*, przeł. J. Bauman, J. Tokarska-Bakir, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.
- Belangia S., *Metaphysical Desire in Girard and Plato*, „Comparative and Continental Philosophy”, nr 2 (2010).
- Bergson H., *Dwa źródła moralności i religii*, przeł. P. Kostyło, K. Skorulski, Homini, Kraków 1993.
- Berlin I., *Jeź i lis: Esej o pojmowaniu historii u Tołstoja*, przeł. A. Konarek, H. Krzeczowski, K. Tarnowska, Fundacja Aletheia, Wydawnictwo Pavo, Warszawa 1993.
- Bersani L., *Czy istnieje nauka o literaturze?*, przeł. E. Pszczołowska, „Pamiętnik Literacki”, nr 2 (1974).
- Bhabha H.K., *The Location of Culture*, Routledge, London–New York 1994.
- Bielik-Robson A., *Ani Lacan, ani Žižek – wołanie o innego Freuda*, „Teksty Drugie”, nr 1 (2006).
- Bloom H., *How to Read and Why*, Scribner, New York 2000.
- Bloom H., *Lęk przed wpływem*, przeł. A. Bielik-Robson, A. Szuster, Universitas, Kraków 2002.
- Bolewski J., *Mit i prawda kultury. Z inspiracji René Girarda*, Więź, Warszawa 2007.
- Bolewski J., *Nowoczesność Ignacego Loyoli na tle „błédnego” Don Kichota*, Rhetos, Warszawa 2006.
- Brejda J., *Majeutyczny autoportret – obraz człowieka w hermeneutycznej praxis Kierkegaarda*, „Analiza i Egzystencja”, nr 19 (2012).
- Bronk A., *Krajobraz postmodernistyczny*, „Ethos”, nr 9 (1996).

- Bronk A., *Podstawy nauk o religii*, TN KUL, Lublin 2003.
- Brown N.O., *Apocalypse and/or Metamorphosis*, University of California Press, Berkeley–Los Angeles–London 1991.
- Bubbio P.D., *Foreword*, w: J. Alberg, *A Reinterpretation of Rousseau. A Religious System*, Palgrave Macmillan, New York 2007.
- Bubbio P.D., *Intellectual Sacrifice and Other Mimetic Paradoxes*, Michigan State University Press, East Lansing 2018.
- Buchoul S., *After Anatta: Towards a Girardian Ethics*, <http://www.samvriti.com/2013/05/10/in-search-of-the-middle-path-the-ethics-of-distance/> [dostęp: 17.02.2018].
- Budzik S., *Dramat odkupienia. Kategorie dramatyczne w teologii na przykładzie R. Girarda, H.U. von Balthasara i R. Schwagera*, Biblos, Tarnów 1997.
- Burgwinkle B., *René Girard and (Medieval) Sanctity: A Reappraisal*, w: *Mimesis, Desire and the Novel. René Girard and Literary Criticism*, red. P. Antonello, H. Webb, Michigan State University Press, East Lansing 2015.
- Burke S., *The Death and Return of the Author: Criticism and Subjectivity in Barthes, Foucault and Derrida*, Edinburgh University Press, Edinburgh 1998.
- Burzyńska A., *Anty-teoria literatury*, Universitas, Kraków 2006.
- Cackowski Z., *Filozofia a nauki szczegółowe*, w: *Filozofia a nauka. Zarys encyklopedyczny*, red. M. Iżewska, Ossolineum, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1987.
- Caillois R., *Człowiek i sacrum*, przeł. A. Tatarkiewicz, E. Burska, Oficyna Wydawnicza Volumen, Warszawa 1995.
- Callaso R., *The Ruin of Kasch*, Belknap Press, Cambridge, MA 1994.
- Camus A., *Mit Syzyfa*, w: tegoż, *Eseje*, przeł. J. Guze, PIW, Warszawa 1971.
- Caputo J.D., *Radical Hermeneutics: Repetition, Deconstruction and the Hermeneutic Project*, Indiana University Press, Bloomington–Indianapolis 1987.
- Carroll D., *Paraesthetics. Foucault, Lyotard, Derrida*, Methuen, New York–London 1989.
- Cervantes M. de, *Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy*, t. 1, przeł. A. Czerny, Z. Czerny, PIW, Warszawa 1957.
- Chester S. J., *Conversion at Corinth: Perspectives on Conversion in Paul's Theology and the Corinthian Church (Studies of the New Testament and Its World)*, T&T Clark, London–New York 2003.
- Chilton B., *The Temple of Jesus: His Sacrificial Program within a Cultural History of Sacrifice*, Penn State University Press, University Park, PA 1992.
- Choińska B., „Le mur du langage” – samotność według Jacques’a Lacana (inność, porozumienie, miłość), „Przestrzenie Teorii”, nr 15 (2011).

- Colborne N., *Engaging Girard – Is a Girardian Political Ethic Necessary?*, „Journal of Religion, Conflict and Peace”, t. 4, nr 1 (2010), <http://www.religionconflictpeace.org/volume-4-issue-1-fall-2010/engaging-girard> [dostęp: 08.01.2018].
- Cook E.L., *An etymology of desire: de sidere, from the stars*, „The Unfamiliar. An Anthropological Journal”, nr 1 (2014).
- Costs of War*, <http://watson.brown.edu/costsofwar/figures/2016/direct-war-death-toll-iraq-afghanistan-and-pakistan-2001-370000> [dostęp: 24.02.2018].
- Cowdell S., *René Girard and Secular Modernity*, University of Notre Dame Press, Notre Dame, IN 2013.
- Crosby J.F., *Zarys filozofii osoby. Bycie sobą*, przeł. B. Majczyzna, Wydawnictwo WAM, Kraków 2007.
- Culler J., *Presupozycje i intertekstualność*, przeł. K. Rosner, „Pamiętnik Literacki”, LXXI, z. 3 (1980).
- Culler J., *Teoria literatury. Bardzo krótkie wprowadzenie*, przeł. M. Bassaj, Prószyński i S-ka, Warszawa 1998.
- Czarnocka M., *Nowożytny pojęcie podmiotu a jego współczesne erozje*, w: *Wiedza a podmiotowość*, red. A. Motycka, IFiS PAN, Warszawa 1998.
- Darwin K., *Autobiografia. Wspomnienia o rozwoju mojego umysłu i charakteru*, przeł. S. Skowron, w: K. Darwin, *Dzieła wybrane*, t. 8: *Autobiografia i wybór listów*, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 1960.
- Darwin K., *O pochodzeniu człowieka*, przeł. M. Ilecki, Biblioteka Analiz, Warszawa 2009.
- Davis C., *Sacrifice and Violence: New Perspectives in the Theory of Religion from Rene Girard*, „New Blackfriars”, t. 70 (1989).
- Dawkins R., *Bóg urojony*, przeł. P.J. Sz wajcer, CiS, Warszawa 2007.
- Dehnel P., *Dekonstrukcja – rozumienie – interpretacja. Studia z filozofii współczesnej i nie tylko*, Universitas, Kraków 2006.
- Deluze G., Guattari F., *L'Anti-Oedipe*, Les Éditions de Minuit, Paris 1992.
- Derrida J., *Kres człowieka*, przeł. P. Pieniążek, w: tegoż, *Pismo filozofii*, wybór B. Banasiak, Inter Esse, Kraków 1992.
- Derrida J., *L'écriture et la difference*, Seuil, Paris 1967.
- Derrida J., *O gramatologii*, przeł. B. Banasiak, Wydawnictwo KR, Warszawa 1999.
- Derrida J., *On Cosmopolitanism and Forgiveness*, Routledge, London–New York 2001.
- Derrida J., *Ostrogi. Style Nietzschego*, przeł. B. Banasiak, Oficyna, Łódź 2012.
- Derrida J., *Różnia*, przeł. J. Skoczylas, w: *Drogi współczesnej filozofii*, red. M.J. Siemek, Czytelnik, Warszawa 1978.

- Derrida J., *Szyb i piramida. Wstęp do filozofii Hegla*, przeł. B. Banasiak, w: tegoż, *Pismo filozofii*, wybór B. Banasiak, Inter Esse, Kraków 1992.
- Descartes R., *Medytacje o pierwszej filozofii*, przeł. M. i K. Ajdukiewiczowie, Antyk, Kęty 2001.
- Dobrowolska E., *Ambiwalentny dar pragnienia. Antropogenetyczne uwiłkiania myśli René Girarda*, w: *Fenomen daru*, red. A. Grzegorzczak, J. Grad, R. Koschany, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2004.
- Dobrowolska-Kasza E., *Heureza „początku” w myśli René Girarda wobec hermeneutyki doświadczenia religijnego Gianni Vattimo i Paula Ricoeura*, „Idea. Studia nad Strukturą i Rozwojem Pojęć Filozoficznych”, nr XV (2003).
- Domańska E., *Co zrobił z nami Foucault?*, w: *French Theory w Polsce*, red. E. Domańska, M. Loba, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2010.
- Domenach J.M., *Voyage to the End of Sciences of Man*, w: *Violence and Truth: On the Work of René Girard*, red. P. Dumouchel, Stanford University Press, Stanford 1988.
- Domenach R., *René Girard – Hegel chrystianizmu*, przeł. C. Rowiński, „Literatura na Świecie”, nr 12 (1983).
- Doran R., *Editor’s Introduction: Literature as Theory*, w: tegoż, *Mimesis and Theory. Essays on Literature and Criticism, 1953–2005*, red. R. Doran, Stanford University Press, Stanford 2008.
- Doran R., *Imitation and Originality: Thinking Creative Mimesis in Longinus, Kant, and Girard*, w: *René Girard and Creative Mimesis*, red. V.N. Redekop, T. Ryba, Lexington Books, Plymouth 2014.
- Doran R., *René Girard’s Concept of Conversion and the Via Negativa: Revisiting Deceit, Desire, And The Novel*, „Religion & Literature”, t. 43, nr 3 (2011).
- Dostojewski F., *Zbrodnia i kara*, przeł. C. Jastrzębiec-Kozłowski, PIW, Warszawa 1977.
- Dubasiewicz M., *René Girard, Scapegoating at Çatalhöyük – notatki z wykładu*, „Rocznik Antropologii Historii”, nr 2 (2013).
- Dumouchel P., *De la méconnaissance*, w: tegoż, *The Ambivalence of Scarcity and Other Essays*, Michigan State University Press, East Lansing 2014.
- Dumouchel P., *Homo Mimeticus as Economic Agent*, w: *The Ambivalence of Scarcity and Other Essays*, Michigan State University Press, East Lansing 2014.
- Dumouchel P., *Naturalizing Ethics. A Girardian Perspective*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, nr 1 (2013).
- Dumouchel P., *The Barren Sacrifice: An Essay on Political Violence*, Michigan University Press, East Lansing 2015.
- Dumouchel P., *Violence and Nonviolence*, w: tegoż, *The Ambivalence of Scarcity and Other Essays*, Michigan University Press, East Lansing 2014.

- Dumouchel P., Dupuy J.P., *L'Enfer des Choses*, Seuil, Paris 1979.
- Dumouchel P., Wilmes A., *René Girard and Philosophy: An Interview with Paul Dumouchel*, „The Philosophical Journal of Conflict and Violence”, t. 1, nr 1 (2017).
- Dupuy J.P., *Mark of the Sacred*, Stanford University Press, Stanford 2013.
- Dupuy J.P., *Nuclear Apocalypse. The Balance of Terror and Girardian Misrecognition*, w: *Can We Survive Our Origins?*, red. P. Antonello, P. Gifford, Michigan University Press, East Lansing 2015.
- Dupuy J.P., *Totalization and Misrecognition*, w: *Violence and Truth: On the Work of René Girard*, red. P. Dumouchel, Stanford University Press, Stanford 1988.
- Durand G., *Wyobrażenia symboliczna*, przeł. C. Rowiński, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1986.
- Durkheim E., *O podziale pracy społecznej*, przeł. K. Wakar, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
- Eaglestone R., *From Behind the Bars of Quotation Marks: Emmanuel Levinas's (non)representation of the Holocaust*, w: *The Holocaust and the Text: Speaking the Unspeakable*, red. A. Leak, G. Paizis, Macmillan Press, Houndmills–Basingstoke–Hampshire 2000.
- Eliade M., *Sacrum i profanum. O istocie religijności*, przeł. R. Reszke, Wydawnictwo KR, Warszawa 1996.
- Eliade M., *Sacrum, mit, historia*, przeł. A. Tatarkiewicz, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1993.
- Eliade M., *W poszukiwaniu historii i znaczenia religii*, przeł. A. Grzybek, Wydawnictwo KR, Warszawa 1997.
- Else G., *Imitation in the 5th Century*, „Classical Philology”, nr 2 (1958).
- Elżanowski A., *Prawdziwie darwinowska etyka*, w: *Ewolucja, filozofia, religia*, red. D. Leszczyński, Oficyna Wydawnicza „Atut” – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, Wrocław 2010.
- Elżanowski A., *Wartość życia podmiotowego z perspektywy nauk*, „Przełęcz Filozoficzny – Nowa Seria”, nr 3 (2009).
- Erving G., *René Girard and the Legacy of Alexandre Kojève*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, nr 10 (2003).
- Farneti R., *Mimetic Politics: Dyadic Patterns in Global Politics*, Michigan University Press, East Lansing 2015.
- Filek J., *Filozofia odpowiedzialności XX wieku*, Znak, Kraków 2003.
- Filek J., *Podstawowe pytanie etyczne w horyzoncie prawdy, wolności i odpowiedzialności*, „Argument”, nr 1 (2013).
- Filek J., *Pytanie: Jak żyć? jako podstawowe pytanie etyczne*, „Studia Filozoficzne”, nr 2–3 (1990).
- Flavell L., Flavell R., *Dictionary of Word Origins*, Kyle Cathie, London 1995.
- Fleming C., *René Girard: Mimesis and Violence*, Polity, Cambridge 2008.

- For René Girard. *Essays in Friendship and in Truth*, red. S. Goodhart, J. Jørgensen, T. Ryba, J.G. Williams, Michigan State University, East Lansing 2009.
- Formisano M., *The Desire to Be You: The Discourse of Praise for the Roman Emperor*, w: *Mimesis, Desire and the Novel. René Girard and Literary Criticism*, red. P. Antonello, H. Webb, Michigan State University, East Lansing 2015.
- Foshay R., *Mimesis in Plato's Republic and Its Interpretation by Girard and Gans*, „Anthropoetics”, nr 1 (2009), <http://www.anthropoetics.ucla.edu/ap1501/1501foshay.htm> [dostęp: 13.11.2016].
- Foucault M., *Historia seksualności*, t. 1: *Wola wiedzy*, przeł. B. Banasiak, T. Komendant, K. Matuszewski, Czytelnik, Warszawa 1995.
- Foucault M., *Kim jest autor?*, przeł. M. Markowski, w: *Szaleństwo i literatura*, red. T. Komendant, Aletheia-Spacja, Warszawa 1999.
- Fox C. A., *Sacrificial Pasts and Messianic Futures: Religion as a Political Prospect in René Girard and Giorgio Agamben*, „Philosophy Social Criticism”, nr 33 (2007).
- Frazer J.G., *Złota gałąź*, przeł. H. Krzeczkowski, Wydawnictwo KR, Warszawa 2002.
- Frear G., *René Girard on Mimesis, Scapegoats, and Ethics*, „The Annual of the Society of Christian Ethics”, nr 12 (1992).
- Frei H.W., *The Eclipse of Biblical Narrative: A Study of Eighteenth and Nineteenth Hermeneutics*, Yale University Press, Yale 1974.
- Freud S., *Poza zasadą przyjemności*, przeł. J. Prokopiuk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.
- Freud S., *Totem i tabu*, przeł. J. Prokopiuk, M. Poręba, Wydawnictwo KR, Warszawa 1997.
- Frye N., *Wielki kod, Biblia i literatura*, przeł. A. Fulińska, Wydawnictwo Homini, Bydgoszcz 1988.
- Fukuyama F., *Koniec historii*, przeł. T. Bieroń, Znak, Kraków 2009.
- Gadamer H.-G., *Wiek filozofii. Rozmowy z Riccardem Dottorim*, przeł. J. Wilk, Arboretum, Wrocław 2009.
- Gallese V., *Two Sides of Mimesis*, „Journal of Consciousness Studies”, nr 4 (2009).
- Gardner S., *Myths of Freedom: Equality, Modern Thought, and Philosophical Radicalism*, Praeger, Westport 1998.
- Gardner S., *René Girard's Apocalyptic Critique or Historical Reason: Limiting Politics to Make Way for Faith*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, nr 18 (2011).
- Gielarowski A., *Człowiek w świetle „kultury przemocy”. Próba porównania koncepcji René Girarda i Emmanuela Lévinasa*, „Studia Philosophica Wratislaviensia”, t. 11, nr 3 (2016).

- Gielarowski A., *Kryzys kultury – kryzys człowieka. Fenomenologiczna krytyka kultury: Husserl, Lévinas, Henry*, Akademia Ignatianum w Krakowie, Wydawnictwo WAM, Kraków 2016.
- Gielarowski A., *Między interpretacją a faktami: prawda we współczesnym dyskursie hermeneutycznym (Vattimo – Girard)*, w: *W stronę hermeneutyki kultury*, red. T. Tisończyk, A. Waśko, Akademia Ignatianum w Krakowie, Wydawnictwo WAM, Kraków 2014.
- Gilson E., Langan T., Maurer A.A., *Historia filozofii współczesnej*, przeł. B. Chwedeńczuk, PAX, Warszawa 1977.
- Golsan R.J., *René Girard and Myth*, Garland Publishing, New York 1993.
- Goodhart S., *René Girard and the Innocent Victim*, w: *Violence Renounced: René Girard, Biblical Studies, and Peacemaking*, red. W.M. Swartley, Pandora Press, Telford 2000.
- Goodhart S., *The Self and Other People: Reading Conflict Resolution and Reconciliation with René Girard and Emmanuel Lévinas*, „Journal of Philosophy: A Cross-Disciplinary Inquiry”, nr 7 (2011).
- Gorczyca J., *Zarys etyki fundamentalnej*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2014.
- Goszczyńska M., *Wstęp tłumacza*, „Studia Filozoficzne”, nr 1 (1988).
- Gragnotati M., Webb H., *Dubbiosi Disiri: Mimetic Process in Dante's Comedy*, w: *Mimesis, Desire and the Novel. René Girard and Literary Criticism*, red. P. Antonello, H. Webb, Michigan University Press, East Lansing 2015.
- Grande P.B., *Analyzing the Religious Nature of Mimesis and Desire in René Girard*, <http://transformingviolence.nd.edu/assets/26227/grandepaper.pdf> [dostęp: 20.12.2015].
- Grande P.B., *Comparing Plato's Understanding of Mimesis to Girard's*, http://www.girardstudies.com/www.girardstudies.com/Articles_files/Plato%20and%20Girard%20on%20mimesis.pdf [dostęp: 22.10.2017].
- Grzegorzewska M., *Scena we krwi. Szekspira tragedia zemsty*, Universitas, Kraków 2006.
- Grzymała P., *Bez metafizyki... Koncepcja filozofii według Auguste'a Comte'a*, „Seminare”, (2001).
- Habermas J., *Filozoficzny dyskurs nowoczesności*, przeł. M. Łukasiewicz, Universitas, Kraków 2000.
- Hadot P., *Czym jest filozofia starożytna*, przeł. P. Domański, Aletheia, Warszawa 2000.
- Hadot P., *Filozofia jako ćwiczenie duchowe*, przeł. P. Domański, Aletheia, Warszawa 2003.
- Hamerton-Kelly R.G., *Sacred Violence: Paul's Hermeneutic of the Cross*, Fortress, Minneapolis, MN 1992.

- Hardin M., *Mimetic Theory and Biblical Interpretation. Reclaiming the Good News of the Gospel*, Cascade Books, Eugene 2017.
- Hartman J., *Śmierć Hegla, śmierć filozofii*, „Principia”, (2009).
- Haven C.L., *Evolution of Desire. A Life of René Girard*, Michigan University Press, East Lansing 2018.
- Heath S., *Modern Literary Theory*, „Critical Quarterly”, t. 31, nr 2 (1989).
- Hegel G.W.F., *Fenomenologia ducha*, t. 1, przeł. A. Landman, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963.
- Hegel G.W.F., *O istocie krytyki filozoficznej w ogóle i jej stosunku do obecnego stanu filozofii w szczególności*, przeł. B. Markiewicz, „Studia Filozoficzne”, nr 12 (1981).
- Heidegger M., *Koniec filozofii i zadanie myślenia*, przeł. K. Michalski, „Teksty: Teoria Literatury, Krytyka, Interpretacja”, nr 4–5 (1976).
- Heidegger M., *Pytanie o technikę*, w: tegoż, *Odczyty i rozprawy*, przeł. J. Mizera, Wydawnictwo Baran i Suszczyński, Kraków 2002.
- Heidegger M., *Słowo Nietzschego „Bóg umarł”*, przeł. J. Gierasimiuk, „Philosophon Agora”, 1990.
- Heidegger M., *Wprowadzenie do metafizyki*, przeł. R. Marszałek, Wydawnictwo KR, Warszawa 2000.
- Hesse H., *Gra szklanych paciorków*, przeł. K. Kurecka, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1971.
- Hicks S.R.C., *Nietzsche i naziści. Moje spojrzenie*, przeł. I. Kłodzińska, Oficyna Wydawnicza Fundacji Fuhrmanna, Chojnice 2014.
- Hildebrand D. von, *Czym jest filozofia?*, przeł. P. Mazanka, J. Sidorek, Wydawnictwo WAM, Kraków 2012.
- Hobbes T., *Lewiatan czyli materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*, przeł. C. Znamierowski, Aletheia, Warszawa 2005.
- Hölderlin F., *Poezje wybrane*, przeł. M. Jastrun, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1964.
- Hubert H., Mauss M., *Esej o naturze i funkcji ofiary*, przeł. L. Trzcionkowski, ZW Nomos, Kraków 2005.
- Hundorowa T., *Czarnobyl, nuklearna apokalipsa i postmodernizm*, „Teksty Drugie”, nr 5 (2014).
- Jaeger W., *Teologia wczesnych filozofów greckich*, przeł. J. Wocial, Wydawnictwo Homini, Kraków 2007.
- Jan Paweł II, *Encyklika do wszystkich biskupów Kościoła katolickiego o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła Veritatis splendor* (1993).
- Jaspers K., *Sytuacje graniczne*, przeł. A. Staniewska, M. Skwieciński, w: R. Rudziński, *Jaspers*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1978.
- Juergensmeyer M., *Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence*, University of California Press, Berkeley 2003.

- Juergensmeyer M., *Violence and the Sacred in the Modern World*, London 1992.
- Kant I., *Spór fakultetów*, przeł. M. Żelazny, Wydawnictwo Rolewski, Toruń 2003.
- Kaplan G., *Saint vs. Hero: René Girard's Undoing of Romantic Hagiology*, w: *Postmodern Saints of France: Refiguring 'the Holy' in Contemporary French Philosophy*, red. C. Dickinson, T&T Clark, London 2013.
- Kapusta A., *Filozofia ekstremalna. Wokół myśli krytycznej Michela Foucaulta*, UMCS, Lublin 2002.
- Kard. Schönborn: *XX wiek był stuleciem męczenników*, <http://gosc.pl/doc/1772866.Kard-Sch-nborn-XX-wiek-byl-stuleciem-meczennikow> [dostęp: 19.02.2018]).
- Karłowicz D., *Arcyparadoks śmierci. Męczeństwo jako kategoria filozoficzna – pytanie o dowodową wartość męczeństwa*, Fronda, Warszawa 2007.
- Kasper W., *Bóg Jezusa Chrystusa*, przeł. J. Tyrawa, Wydawnictwo Wrocławskiej Kurii Archidiecezjalnej, Wrocław 1996.
- Kaznowski M., *Uwikłani w szczęśliwą winę. Grzech pierworodny w świetle teorii mimetyczno-ofiarniczej René Girarda*, Poligrafia Salezjańska, Kraków 2015.
- Kearney R., *Aliens and Others. Between Girard and Derrida*, „Cultural Values”, t. 3, nr 31 (1999).
- Kearney R., *The Wake of Imagination: Toward Postmodern Culture*, Routledge, London 1994.
- Kenny A., *A New History of Western Philosophy*, Oxford University Press, Oxford 2007.
- Kierkegaard S., *Die Dialektik der ethischen und der ethische-religiösen Mitteilung*, Philo, Bodenheim 1997.
- Kirwan M., *Discovering Girard*, Darton, Longman & Todd, London 2004.
- Kirwan M., *Girard and Theology*, T&T Clark, New York–London 2009.
- Kirwan M., *Girard, Religion and Violence: With Special Reference to Modern Martyrdom*, w: *Handbook of Sociology of Religion*, red. P. Clarke, Oxford 2009.
- Kirwan M., *Girard, Religion, and Modern Martyrdom*, w: *The Oxford Handbook of the Sociology of Religion*, red. P.B. Clarke, Oxford University Press, Oxford 2009.
- Klemens Aleksandryjski, *Zachęta Greków*, przeł. J. Sołowianiuk, w: *Apologete*, red. E. Stanula, ATK, Warszawa 1988.
- Kłoczowski J.A., *Przemoc, sacrum, Ewangelia. O teorii René Girarda*, „W Drodze”, nr 4 (1985).
- Kobylińska Z., *Gianniego Vattima postulat słabego chrześcijaństwa*, „Seminare”, nr 3 (2016).

- Kociuba M., *Freudowski kompleks René Girarda – między apologią a odrzuceniem*, w: *Freud i nowoczesność*, red. P. Bursztyka, J. Michalik, Z. Rościńska, Universitas, Kraków 2008.
- Kociuba M., *Przemoc według René Girarda. Struktura teorii i konteksty recepcji*, „Ethos”, nr 2 (2014).
- Kociuba M., *René Girard o początkach kultury*, „Znak”, nr 6 (2007).
- Kojève A., *Wstęp do wykładów o Heglu*, przeł. S.F. Nowicki, Aletheia, Warszawa 1999.
- Kolczyński J., „Kozioł ofiarny” a etnologia. O teorii René Girarda, „Etnografia Polska”, t. 39 (1995).
- Konersmann R., *Filozofia kultury. Wprowadzenie*, przeł. K. Krzemienio-wa, Oficyna Naukowa, Warszawa 2009.
- Korusiewicz M., *Geometrie kultury według René Girarda*, Wydawnictwo Śląsk, Katowice 2015.
- Kowalczyk S., *Etyka postmodernizmu*, „Idō – Ruch dla Kultury: Rocznik Naukowy: [filozofia, nauka, tradycje Wschodu, kultura, zdrowie, edukacja]”, nr 4 (2004).
- Kowalska M., *Dialektyka poza dialektyką. Od Bataille’a do Derridy*, Aletheia, Warszawa 2000.
- Kowalski P., *Leksykon. Znaki świata. Omen, przesąd, znaczenie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa–Wrocław 1998.
- Kozłowski K., *Kłopoty z Girardem*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka”, nr 5 (1998).
- Kristeva J., *Słowo, dialog i powieść*, przeł. W. Grajewski, w: M. Bachtin, *Dialog – język – kultura*, red. E. Czaplejewiec, E. Kasperski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1983.
- Kruszelnicki M., *Inspiracje Heideggerowskie we współczesnym antyhumanizmie*, „Forum Oświatowe”, numer specjalny (2008).
- Kupś T., *Ofiarowanie Izaaka w interpretacji Kanta i Kierkegaarda*, w: *Immanuel Kant a świat współczesny*, red. K. Śnieżyński, UAM, Poznań 2004.
- Kwiek M., *Dylematy tożsamości. Wokół autowizerunku filozofa w powojennej myśli francuskiej*, IF UAM, Poznań 1999.
- Lacan J., *Funkcja i pole mówienia i mowy w psychoanalizie*, przeł. B. Gorczyca, W. Grajewski, Wydawnictwo KR, Warszawa 1996.
- Le Goff J., *Świat średniowiecznej wyobraźni*, przeł. M. Radożycka-Paoletti, Oficyna Wydawnicza VOLUMEN, Warszawa 1997.
- Leeuw G. van der, *Fenomenologia religii*, przeł. J. Prokopiuk, Książka i Wiedza, Warszawa 1978.
- Lenehan K., *Girard and the Tasks of Theology*, w: *Violence, Desire, and the Sacred. Volume 1: Girard’s Mimetic Theory Across Disciplines*, red. S. Cowdell, C. Fleming, J. Hodge, Bloomsbury Academic, New York–London 2012.

- Lévinas E., *Całość i nieskończoność. Esej o zewnętrzności*, przeł. M. Kowalska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- Lévinas E., *Etyka i nieskończony. Rozmowy z Philipp'em Nemo*, przeł. B. Opolska-Kokoszka, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej, Kraków 1982.
- Lévinas E., *Inaczej niż być lub ponad istotą*, przeł. P. Mrówczyński, Aletheia, Warszawa 2000.
- Lipovetsky G., *Le Crépuscule du devoir*, Gallimard, Paris 1992.
- Malinowski B., *Dzieła*, t. 7: *Mit, magia, religia*, przeł. B. Leś, D. Prasałowicz, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1990.
- Marcuse H., *Eros i cywilizacja*, przeł. H. Jankowska, A. Pawelski, Spectrum, Warszawa 1998.
- Maritain J., *Trzej reformatorzy: Luter, Kartezjusz, Rousseau*, przeł. K. Michalski, Fronda, Warszawa–Ząbki 2005.
- Markiewka T., *Między dyskursami: Filozofia, teoria i literatura*, w: *Homo communicativus. Filozofia – komunikacja – język – kultura*, red. E. Lelo, UAM, Poznań 2012.
- May R., *Psychologia i dylemat ludzki*, przeł. T. Mieszkowski, PAX, Warszawa 1973.
- Mayordomo M., „Conversion” in Antiquity and Early Christianity; Some Critical Remarks, w: *Crossing Religious Borders. Studies on Conversion and Religious Belonging*, red. C. Lienemann-Perrin, W. Lienemann, Harrassowitz, Wiesbaden 2012.
- McKenna A., *Biblical Structuralism; Testing the Victimary Hypotheses*, „Helios”, nr 17 (1990).
- McKenna A., *The Ends of Violence. Girard and Derrida*, „Lebenswelt”, nr 1 (2011).
- McKenna A., *Violence and Difference: Girard, Derrida, and Deconstruction*, University of Illinois Press, Champaign, IL 1992.
- McLuhan M., *Galaktyka Gutenberga*, przeł. A. Wojtasik, NCK, Warszawa 2017.
- McLuhan M., *The Medium and the Light: Reflections on religion*, Stoddart, Toronto 1999.
- Meotti G., *Intellectuals as Castrators of Meaning: An Interview with René Girard*, „Modern Age”, t. 50, nr 2 (2008), <https://home.isi.org/intellectuals-castrators-meaning-interview-r%C3%A9ne-girard> [dostęp: 26.01.2017].
- Merton T., *Pokój w erze postchrześcijańskiej*, przeł. E. Kopocz, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006.
- Michalski W., *Filozofia jako wezwanie do konwersji*, „Homo Communicativus”, nr 1 (2008).
- Michoń Ł.P., *Mechanizm rytualny*, Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy, Wrocław 2016.

- Migasiński J., *Levinas: filozofia opętania?*, „Przegląd Filozoficzny – Nowa Seria”, nr 2 (2017).
- Milbank J., *Theology and Social Theory. Beyond Secular Reason*, Oxford University Press, Oxford 1994
- Mimesis and Science: Empirical Research on Imitation and the Mimetic Theory of Culture and Religion*, red. S.R. Garells, Michigan State University Press, East Lansing 2011.
- Misztal W., *Duchowość chrześcijan w świetle listów Pawłowych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2010.
- Moosbrugger M., *Die Rehabilitierung des Opfers Zum Dialog zwischen René Girard und Raymund Schwager über die Angemessenheit der Rede vom Opfer im christlichen Kontext*, Tyrolia, Innsbruck 2012.
- Mról P., *René Girarda koncepcja kultury – Rzeczy i wartości w ukrytym konflikcie (choses cachées)*, „Studia Humanistyczne AGH”, t. 9 (2010).
- Nietzsche F., *Ecce homo*, przeł. L. Staff, Wydawnictwo J. Mortkowicz, Warszawa 1909.
- Nietzsche F., *Ludzkie, arcyłudzkie*, przeł. K. Drzewiecki, Wydawnictwo J. Mortkowicz, Warszawa 1910.
- Nietzsche F., *W opozycji do pozytywizmu*, w: *Wokół rozumienia. Studia i szkice z hermeneutyki*, wybór i przekład G. Sowinski, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej, Kraków 1993.
- Nietzsche F., *Wędrowiec i jego cień*, przeł. K. Drzewiecki, Wydawnictwo J. Mortkowicz, Warszawa 1910.
- Nietzsche F., *Wiedza radosna*, przeł. L. Staff, Zielona Sowa, Kraków 2003.
- Nietzsche F., *Wola mocy*, przeł. S. Frycz, K. Drzewiecki, Wydawnictwo J. Mortkowicz, Warszawa 1910.
- Niewiadomski J., *„Ecce homo!” – dramatyczne podejście do prawdy o człowieku. Innsbrucka teologia dramatyczna w obliczu potrzeb i wyzwań współczesności*, „Studia Teologii Dogmatycznej”, t. 1 (2015).
- Niewiadomski J., *Step-by-Step: On the Way to the Rehabilitation of the Sacrifice in the Correspondence Between Raymund Schwager and René Girard*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, t. 21 (2014).
- Nock A.D., *Conversion. The Old and the New in Religion from Alexander the Great to Augustine of Hippo*, Oxford University Press, Oxford 1988.
- O’Shea A., *Selfhood and Sacrifice. René Girard and Charles Taylor on the Crisis of Modernity*, Continuum, New York–London 2010.
- Oughourlian J.-M., *The Puppet of Desire: The Psychology of Hysteria, Possession, and Hypnosis*, Stanford University Press, Stanford 1991.
- Oughourlian J.-M., *The Mimetic Brain*, przeł. T. Cribben Merrill, Michigan University Press, East Lansing 2016.
- Palaver W., *From Closed Society to Open Society*, w: *Can We Survive Our Origins?*, red. P. Antonello, P. Gifford, Michigan University Press, East Lansing 2015.

- Palaver W., *Hobbes i Katéchon. Sekularyzacja chrześcijaństwa ofiarniczego*, przeł. K. Niewiadomski, K. Szymańska, „Czterdzieści i Cztery. Magazyn Apokaliptyczny”, nr 6 (2013).
- Palaver W., *René Girard's Mimetic Theory*, Michigan University Press, East Lansing 2016.
- Pasterczyk P., *Koncepcja umowy społecznej i natury człowieka u J.J. Rousseau w świetle teorii pożądlivosti mimetycznej R. Girarda*, „Przegląd Filozoficzny – Nowa Seria”, nr 4 (2012).
- Pasterczyk P., *Kultura jako zagrożenie i ratunek. Analiza kultury w świetle fenomenu naśladowania (mimesis) i wychowania (paideia)*, „Roczniki Kulturoznawcze”, nr 3 (2012).
- Patočka J., *Eseje heretyckie z filozofii dziejów*, przeł. A. Czcibor-Piotrowski, E. Szczepańska, J. Zychowicz, Aletheia, Warszawa 1998.
- Pawłowski K., *Cudowne i rzeczywiste. O jednoczeniu rozumu, uczuć i woli*, Akademia Ignatianum w Krakowie, Wydawnictwo WAM, Kraków 2016.
- Pawłowski K., *Dyskurs i asceza. Kształtowanie człowieczeństwa w kontekście mistyki filozoficznej*, Wydawnictwo Tyniec, Kraków 2007.
- Pawłowski K., *Wąska ścieżka prawdy. Rozważania na podstawie filozofii jogi klasycznej oraz nauk św. Jana od Krzyża*, ZW Nomos, Kraków 1996.
- Pesci F., *Spółczesność bez ofiar. O teorii mimetycznej René Girarda*, przeł. P. Mikulska, „Ethos”, nr 2–3 (2010).
- Peter K., Wandinger N., *Beautiful Minds in Dialogue: The Correspondence between Rene Girard and Raymund Schwager (1974–1991)*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, t. 21 (2014).
- Petkovsek R., *Apocalyptic Thinking and Forgiveness in Girard's Mimetic Theory*, w: *Which Religion, What Ideology?: The (Religious) Potentials for Peace and Violence*, red. J. Juhant, B. Žalec, LIT Verlag, Wien–Zürich 2016.
- Platon, *Fajdros*, przeł. W. Witwicki, Antyk, Komorów 2002.
- Platon, *Państwo*, przeł. W. Witwicki, Antyk, Kęty 2003.
- Proust M., *W poszukiwaniu straconego czasu*, t. 7: *Czas odnaleziony*, przeł. J. Rogoziński, M. Żurowski, PIW, Warszawa 1992.
- Przemoc i filozofia*, red. J. Mizińska, M. Kociuba, UMCS, Lublin 2004.
- Przybyła J., *Zygmunta Freuda koncepcja nieświadomego*, „Psychoterapia”, nr 2 (2009).
- Ramond C., *Le vocabulaire de René Girard*, Ellipses, Paris 2009.
- Redekop V.N., *Blessing-Based Reconciliation in the Face of Violence*, w: *René Girard and Creative Reconciliation*, red. V.N. Redekop, T. Ryba, Lexington Books, Plymouth 2014.
- Reineke M.J., *After the Scapegoat: René Girard's Apocalyptic Vision and the Legacy of Mimetic Theory*, „Philosophy Today”, t. 56, nr 2 (2012).
- Reineke M.J., *Sacrificed Lives: Kristeva on Women and Violence*, Indiana University Press, Bloomington, IN 1997.

- Reineke M.J., *Transforming Intersubjective Space: From Ruthlessness to Primary Creativity and Loving Mimesis*, w: René Girard and Creative Mimesis, red. V.N. Redekop, T. Ryba, Lexington Books, Plymouth 2014.
- Ricoeur P., *Hermeneutyczna funkcja dystansu*, w: tegoż, *Język, tekst, interpretacja*, przeł. P. Graff, K. Rosner, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1989.
- Ricoeur P., *Konflikt hermeneutyk: epistemologia interpretacji*, przeł. J. Skoczyła, w: tegoż, *Egzystencja i hermeneutyka. Rozprawy o metodzie, wybór i opracowanie*, S. Cichowicz, przeł. E. Bienkowska i in., PAX, Warszawa 1975.
- Ricoeur P., *O interpretacji. Esej o Freudzie*, przeł. P. Reszke, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Romejko A., *Chrześcijańskie męczeństwo jako proces komunikacji*, w: *Język doświadczenia religijnego*, t. 7, red. G. Cyran, E. Skorupska-Raczyńska, Gorzów Wielkopolski 2014.
- Romejko A., *Dramat zbawienia – Raymunda Schwagera teologiczna recepcja i transformacja teorii mimetycznej*, „*Studia Gdańskie*”, t. 21 (2007).
- Romejko A., *Joseph Ratzinger jako „wdzięczny” kozioł ofiarny w świetle publikacji tygodnika „Der Spiegel”*, „*Studia Gdańskie*”, t. 32 (2013).
- Romejko A., *Ks. prof. Józef Niewiadomski – współtwórca teologii dramatycznej na uniwersytecie w Innsbrucku*, „*Dulos – Wirtualny Biuletyn Chryścologiczny*”, nr 9 (2003).
- Romejko A., *Mimetyczny obcy w biblijnych relacjach o zaparciu się św. Piotra*, „*Rocznik Antropologii Historii*”, rok III, nr 2 (2013).
- Rorty R., *Etyka bez powszechnej powinności*, przeł. M. Glasenapp, „*Etyka*”, nr 31 (1998).
- Rorty R., Vattimo G., *Przyszłość religii*, red. S. Zabala, przeł. S. Królak, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
- Rousseau J.J., *Rozprawa o nierówności*, w: *Trzy rozprawy z filozofii społecznej*, przeł. H. Elzenberg, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1956.
- Rousseau J.J., *Wyznania*, przeł. T. Boy-Żeleński, Ossolineum, Wrocław 1978.
- Rowiński C., *Filozoficzne podstawy koncepcji człowieka René Girarda*, „*Studia Filozoficzne*”, nr 9 (1981).
- Rowiński C., *Myśl René Girarda*, „*Literatura na Świecie*”, nr 12 (1983).
- Russ J., *Współczesna myśl etyczna*, przeł. A. Kuryś, PAX, Warszawa 2006.
- Ryba T., *Eugenics, the Girardian Theory of Sacrifice, and the New Darwinian Ethics*, „*AGATHOS: An International Review of the Humanities and Social Sciences*”, nr 2 (2006).
- Ryba T., *Mimesis negatywna i optyka Antychrysta*, przeł. P. Grad, „*Czterdzieści i Cztery. Magazyn Apokaliptyczny*”, nr 6 (2013).
- Scheler M., *Problemy religii*, przeł. A. Węgrzecki, Znak, Kraków 1995.

- Schwager R., *Brauchen wir einen Sündenbock? Gewalt und Erlösung in den biblischen Schriften*, Kösel Verlag, München 1978.
- Schwager R., *Erbsünde und Heilsdrama. Im Kontext von Evolution, Gentechnologie und Apokalyptik*, Lit Verlag, Münster–Thaur 1997.
- Schwager R., *Grzech pierworodny i dramat zbawienia w kontekście ewolucji, inżynierii genetycznej i Apokalipsy*, przeł. J. Hanusz, Biblos, Tarnów 2002.
- Schwager R., *Jesus im Heilsdrama. Entwurf einer biblischen Erlösungslehre*, Tyrolis, Innsbruck–Wien 1996.
- Schwager R., *Mimesis and Freedom*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, t. 21, nr 1 (2014).
- Segal A., *Paul the Convert: The Apostle and Apostasy of Saul The Pharisee*, Yale University Press, New Haven 1999.
- Sinko T., *Zarys historii literatury greckiej*, t. 1, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1959.
- Skarga B., *Przedmowa*, w: H. Bergson, *Dwa źródła moralności i religii*, przeł. P. Kostyło, K. Skorulski, Homini, Kraków 1993.
- Skrzynecki R., *Problem genezy zorganizowanej przemocy w świetle źródeł archeologicznych*, „Folia Praehistorica Posnaniensia”, t. 20 (2015).
- Slings S.R., „Protreptic in Ancient Theories of Philosophical Literature”, w: *Greek Literary Theory After Aristotle*, red. J.G.J. Abbenes, S.R. Slings, I. Sluiter, VU University Press, Amsterdam 1995.
- Sober E., *Models of Cultural Evolution*, w: *Conceptual Issues in Evolutionary Biology*, red. E. Sober, MIT Press, Cambridge, MA 1994.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym Gaudium et spes* (1965).
- Sollers P., *Is God Dead? „The Purloined Letter” of the Gospel*, w: *To Honor René Girard*, red. A. Juilland, Amma Libri, Saratoga 1986.
- Sörbom G., *Mimesis and Art. Studies in the Origin and Early Development of an Aesthetic Vocabulary*, Svenska Bokforlaget, Uppsala 1966.
- Sorman G., *Prawdziwi myśliciele naszych czasów*, przeł. M. Miszański, Czytelnik, Warszawa 1993.
- Steinmair-Pösel P., *Original Sin, Grace, and Positive Mimesis*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, nr 14 (2007).
- Strączek B., „Ludzki mózg jest potężną imitującą maszyną”. *Teoria mimetyczna a badania nad naturą imitacji w naukach kognitywnych*, „Seminarie”, nr 3 (2016).
- Strączek B., *Chciwość jako forma pragnienia mimetycznego w ujęciu René Girarda*, w: *Chciwość w życiu publicznym*, red. W. Zuziak, J. Mysona-Byrska, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków 2013.
- Surin K., *The Turnings of Darkness and Light: Essays in Philosophical and Systematic Theology*, Cambridge University Press, Cambridge 1989.

- Swartley R., *Discipleship and Imitation of Jesus/Suffering Servant: The Mimesis of New Creation*, w: *Violence Renounced: René Girard, Biblical Studies, and Peacemaking*, red. W.M. Swartley, Pandora Press, Telford 2000.
- Szczerba W., *Koncepcja wiecznego powrotu w myśli wczesnochrześcijańskiej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2001.
- Szczerba W., *Śmierć i nie-śmiertelność w mitologii greckiej. Podstawy filozoficznej koncepcji apokatastazy duszy*, „Theologica Wratislaviensia”, t. 3 (2008).
- Szczyrba S., *Od śmierci Boga do śmierci filozofii. Kilka uwag o przyczynach samodekonstrukcji filozofii*, „Łódzkie Studia Teologiczne”, nr 6 (1997).
- Sztuk D., *„Donec formetur Christus in vobis” (Ga 4,19). Od soteriologii ikonicznej do parenezy mimetycznej*, „Seminare”, t. 36, nr 2 (2015).
- Taylor C., *Źródła podmiotowości. Narodziny tożsamości nowoczesnej*, przekł. zbiorowy pod red. T. Gadacza, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
- This is the Fourth World War: The Der Spiegel Interview With Jean Baudrillard*, „International Journal of Baudrillard Studies”, t. 1, nr 1 (2004), https://www2.ubishops.ca/baudrillardstudies/vol1_1/spiegel.htm [dostęp: 28.01.2018].
- Thomson C.M., *Aphetic Mimesis, and Reconciliation as the Nexus of „Letting Go” and „Turning Around”: Conceptual Roots in Tomasello’s „Join Attention”*, w: *René Girard and Creative Reconciliation*, red. V.N. Redekop, T. Ryba, Lexington Books, Plymouth 2014.
- Thorpe I.J.N., *Anthropology, Archaeology and the Origin of Warfare*, „World Archaeology”, nr 35 (2003).
- Tischner J., *Spór o istnienie człowieka*, Znak, Kraków 2011.
- Todorov T., *Life in Common: An Essay in General Anthropology*, University of Nebraska Press, Lincoln 2001.
- Vanheeswijck G., *The Place of René Girard in Contemporary Philosophy*, „Contagion: Journal of Violence, Mimesis, and Culture”, t. 10 (2009).
- Vattimo G., Girard R., *Christianity, Truth, and Weakening Faith. A Dialogue*, Columbia University Press, New York 2006.
- Vattimo G., *Koniec nowoczesności*, przeł. M. Surma-Gawłowska, Universitas, Kraków 2007.
- Vattimo G., *Ślad śladu*, w: J. Derrida, G. Vattimo, *Religia*, przeł. M. Kowalska, E. Łukaszyk, P. Mrówczyński, R. Reszke, J. Wojcieszak, Wydawnictwo KR, Warszawa 1999.
- Vattimo G., *Wierzyć w wiarę*, przeł. A. Zawadzki, „Znak”, nr 6 (2012), <http://www miesiecznik.znak.com.pl/6852012gianni-vattimowierzyc-w-wiare/> [dostęp: 05.05.2017].
- Vattimo G., Paterlini P., *Nie być Bogiem. Biografia na cztery ręce*, przeł. K. Kasia, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2011.

- Vignemont F. de, Singer T., *The Empathic Brain: How, When, and Why?*, „Trends in the Cognitive Sciences”, nr 10 (2006).
- Waal F. de, *Primates and Philosophers. How Morality Evolved*, Princeton University Press, Princeton 2006.
- Warchala M., *Autentyczność i nowoczesność. Idea autentyczności od Rousseau do Freuda*, Universitas, Kraków 2006.
- Webb E., *Eros and The Psychology of World Views*, „Anthropoetics”, nr 1 (2006), <http://www.anthropoetics.ucla.edu/ap1201/webb06rev.htm> [dostęp: 30.10.2016].
- Webb E., *Philosophers of Consciousness*, University of Washington Press, Washington 1988.
- Webb E., *The New Social Psychology of France: The Girardian School*, „Religion”, nr 23 (1993).
- Webb E., *The New Social Psychology of France: The Heritage of Jacques Lacan*, „Religion”, nr 23 (1993).
- Webb E., *The Self Between: From Freud to New Social Psychology of France*, University of Washington Press, Washington 1993.
- Weber M., *Etyka gospodarcza religii światowych*, t. 3: *Starożytny judaizm*, przeł. D. Motak, ZW Nomos, Kraków 2000.
- Weizsäcker C.F., *Jedność przyrody*, przeł. K. Napiórkowski i in., oprac. K. Maurin, PIW, Warszawa 1978.
- What we are Witnessing is Mimetic Rivalry on Planetary Scale*, „Le Monde”, 6.11.2001, www.media.euro.apple.com/en/livepage [dostęp: 20.02.2017].
- White H., *Ethnological „Lie” and Mythical „Truth”*, „Diacritics”, March (1978).
- Widengren G., *Fenomenologia religii*, przeł. J. Białek, ZW Nomos, Kraków 2008.
- Wójcik Z., *Historia powszechna. Wiek XVI-XVII*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- Wright L., *The Master Plan: For the New Theorists of Jihad, Al Qaeda is just the Beginning*, „The New Yorker”, www.newyorker.com/archive/2006/09/11/060911fa_fact3 [dostęp: 1.12.2017].
- Zalewski C., *Powracająca fala. Mityczne konteksty wybranych powieści Bolesława Prusa i Elizy Orzeszkowej*, Universitas, Kraków 2005.
- Zalewski C., *Źródło. René Girard i literatura*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2015.
- Zawadzki A., *Literatura a myśl słaba*, Universitas, Kraków 2009.
- Zawadzki A., *Pojęcie nihilizmu u Nietzschego, Heideggera i Vattimo*, „Słupskie Prace Filologiczne”, nr 3 (2004).
- Žižek S., *Christianity Against the Sacred*, w: S. Žižek, B. Gunjević, *God in Pain. Inversions of Apocalypse*, Seven Stories Press, New York 2012.

INDEKS OSÓB

- Abbenes J.G.J. 347
Abel, bibl. 12, 77, 81, 96, 152
Adam, bibl. 79
Adams R. 282, 285, 332
Adorno T.W. 119
Ajdukiewicz K. 179
Ajdukiewicz M. 179
Ajschylos 35
Alberg J. 182, 183
Albert K. 19
Aleksander Wielki 19
Althusser L. 268
Anstell A. 329
Antonello P. 23, 69, 115, 116, 159, 251
Archiloch 49
Arendt H. 12, 345
Armstrong K. 20
Arppe T. 230, 236
Arystoteles 29, 35, 36, 49, 223, 347
Astell A.W. 323
Atkinson J.J. 70
Atlas H. 161
Augustyn św. 16, 23, 325, 326
- B**
Bachtin M. 149
Baillie G. 66, 179, 180, 184
- Balthasar H.U. von 25, 33
Banasiak B. 32, 138, 268
Bandera C. 195, 196
Barthes R. 129–131, 135, 137
Bartkowiak E. 194
Bartlett A. 330
Bassaj M. 118
Bataille G. 225–227, 230, 235–238, 268
Bateson G. 41
Baudrillard J. 12, 191
Bauman J. 219
Bauman Z. 171, 219
Beauvois X. 319, 320
Beckett S. 128
Belangia S. 35
Bentham J. 104
Bergson H. 287–292, 294–298, 302, 303, 307–309, 311, 314
Berlin I. 49
Bersani L. 117
Bhabha H.K. 36
Białek J. 59
Bielik-Robson A. 177, 234, 235, 240, 246
Bieńkowska E. 154
Bieroń T. 191

- bin Laden Osama 217
Bloom H. 117, 140, 177, 228, 244
Bolewski J. 25, 122, 176
Bonhoeffer D. 251
Boy-Żeleński T. 183
Brejda J. 166
Bronk A. 173, 250
Brown N.O. 237
Bubbio P.D. 181
Buber M. 251, 300, 343
Buchoul S. 324
Budda 23
Budzik S. 25, 33, 90, 113
Burgwinkle B. 176
Burke S. 35, 129
Burkert W. 35
Burska E. 24, 294
Bursztyka P. 37
Burzyk M. 217
Burzyńska A. 117, 118
- Cackowski Z. 103
Cage J. 130
Caillois R. 294
Callaso R. 49
Camus A. 351
Caputo J.D. 139, 140
Carrol D. 118
Castro J.C. de 23
Cervantes M. de 123, 124, 174, 175, 185
Chantre B. 36, 208, 225, 228, 325
Chaunu P. 104
Chester S.J. 21, 22
Chilton B. 160, 161
Choińska B. 243
Chwedeńczuk B. 264
Cichowicz S. 154
Clarke P. 105, 321
Clausewitz C. von 205–211, 217
Colborne N. 283, 335
Comte A. 262–265
Cook E.L. 31
Coddell S. 35, 87, 114, 212
Cribben Merrill T. 241
Crosby J.F. 84
- Culler J. 118, 149
Cyrano G. 321
Czaplewicz E. 149
Czarnecka M. 178
Czerny A. 124
Czerny Z. 124
- Dalton D. 130
Dante Alighieri 49, 176
Darby Nock A. 16
Darwin K. 30, 68, 69, 104, 198, 292, 293
Davis C. 282
Dawkins R. 79, 80
Dehnel P. 154
Delp A. 251
Deluze G. 32, 137
Derrida J. 113, 116, 118, 129, 137–140, 156, 193, 225–227, 256, 268–270
Descartes R. zob. także Kartezjusz 178–181, 185, 223
Dickinson C. 328
Diderot D. 185
Dobrowolska-Kasza E. 31, 114, 269
Domańska E. 53, 117
Domański P. 17, 21
Domenach J.M. 104, 109, 282
Doran R. 46, 112, 115, 119, 120, 177, 215, 217, 225
Dostojewski F. 49, 100–102, 121, 126, 127, 132–135, 150, 187, 333
Dottorim R. 157
Drzewiecki K. 129, 197
Dubasiewicz M. 106
Dumouchel P. 95, 96, 109, 163–166, 213, 214, 280, 295
Dupuy J.P. 159, 160, 213, 215, 261, 282, 337
Durand G. 113
Durkheim E. 68, 146, 294
Dzierzowska A. 20
- Eaglestone R. 202
Einstein A. 104, 279
Eliade M. 12, 148, 172, 173
Else G. 35

- Elzenberg H. 183
Elżanowski A. 293
Erving G. 229
Eurypides 79
Ewa, bibl. 79
- F**
Fackenheim E. 12
Farneti R. 214
Felch S.M. 180
Feldman M. 130
Filek J. 169, 281
Filon z Aleksandrii 19, 271, 272
Flavell L. 31
Flavell R. 31
Fleming C. 76, 87, 114, 245
Formisano M. 176
Foshay R. 35
Foucault M. 32, 117, 118, 128–130,
135, 137, 174, 226, 227, 268
Fox C.A. 49, 334
Frazer J.G. 55, 68, 82, 146
Frear G. 112, 113
Frei H.W. 157
Freud Z. 31, 32, 37, 46, 63, 68–71,
73, 76, 82, 86, 107, 108, 113, 159,
163, 178, 185, 228, 234, 239, 240,
242–246
Fryderyk Wilhelm III, król pruski
207
Frye N. 135
Fukuyama F. 190, 191, 228
Fułińska A. 135
- G**
Gadacz T. 180
Gadamer H.-G. 112, 139, 157
Gallese V. 323
Gardner S. 109, 178, 330, 331
Garells S.R. 36
Gaultier J. de 125
Gielarowski A. 154, 277, 281, 298,
349
Gifford P. 69, 159
Gilson E. 264
Glaserapp M. 220
Godyń M. 12
Goethe J.W. von 49
- Golsan R.J. 78
Goodhart S. 29, 283, 286, 300
Gorczyca B. 248
Gorczyca J. 220
Goszczyńska M. 24, 33, 50
Grad J. 31
Grad P. 285
Graff P. 157
Gragnotati M. 176
Grajewski W. 149, 248
Grande P.B. 113, 176
Grzegorzczyk A. 31
Grzegorzewska M. 26
Grzybek A. 148
Grzymała P. 263
Guattari F. 32
Gunjević B. 282
Gutenberg J. 193
Guze J. 351
- H**
Habermas J. 172
Hadot P. 17, 18, 21, 176, 278, 350
Hamerton-Kelly R.G. 35, 113, 147
Hanusz J. 87
Hardin M. 282
Hartman J. 263
Haven C.L. 331
Heath S. 119
Hedemann O. 238
Hegel G.W.F. 49, 104, 139, 208–210,
226–234, 248, 262–264
Heidegger M. 112, 139, 174, 225, 251,
253–258, 262, 265–274
Henry M. 349
Heraklit 11, 24, 271–276, 278, 280
Hesse H. 172
Hezjod 35
Hicks S.R.C. 250
Hildebrand D. von 264
Hillel (Starszy) 300
Hiob, bibl. 80, 298, 299
Hobbes T. 52, 188, 212–214, 261
Hodge J. 87, 114
Hölderlin F. 251, 311, 336
Homer 35
Hubert H. 82, 89, 146

- Hume D. 293
Hundorowa T. 202
Husserl E. 349
- Ilecki M. 69
Ireneusz z Lyonu św. 16
Izaak, bibl. 79, 299
Iżewska M. 103
- Jaeger W. 11, 272
Jakobson R. 245
Jan Chrzyciel, bibl. 19
Jan Ewangelista, św., bibl. 19, 24, 83, 85, 135, 162, 271–273, 275, 277, 278
Jan od Krzyża św. 348
Jan Paweł II zob. także Wojtyła K. 317, 329
Jankowska H. 107
Jaspers K. 318
Jastrun M. 311
Jastrzębiec-Kozłowski C. 133
Jezus Chrystus, bibl. 19, 21, 22, 42, 77, 81–86, 88–93, 159, 164, 167, 168, 176, 200, 203, 204, 212, 251, 254, 261, 271, 273, 278, 281–286, 288, 303–307, 310–321, 323–329, 336, 340–342, 346–348, 351
Johnson P. 130
Jørgensen J. 29
Józef (Egipski), bibl. 153, 164
Juergensmeyer M. 105, 209
Juhant J. 193
Juilland A. 245
Jünger E. 265
- Kain, bibl. 13, 77, 79, 96, 152, 153
Kajfasz, bibl. 161, 162
Kant I. 177, 299
Kaplan G. 328
Kapusta A. 226
Karłowicz D. 321, 349
Kartezjusz zob. także Descartes R. 179–181, 190
Kasia K. 256
Kasper W. 251
- Kasperski E. 149
Kaznowski M. 26, 105
Kearney R. 113, 129, 139
Kenny A. 104
Kierkegaard S. 32, 100, 104, 113, 166, 299
Kirwan M. 105, 112, 122, 230, 321
Klemens Aleksandryjski 347
Klossowski P. 137, 227
Kłoczowski J.A. 58
Kłodzińska I. 250
Kobylińska Z. 259
Kociuba M. 13, 37, 56, 57, 69, 283
Kojève A. 225, 227–235, 238, 239
Kolczyński J. 105, 111, 155
Komendant T. 32, 128
Konarek A. 49
Konersmann R. 349
Konstantyn, cesarz 23, 308
Kopocz E. 341
Korusiewicz M. 25, 35, 42, 52, 155
Koschany R. 31
Kostyło P. 287
Kot K. 24
Kowalczyk S. 220
Kowalska M. 212, 226, 242, 247, 249, 256
Kowalski A.P. 25
Kowalski P. 56
Koyré A. 227
Kozłowski K. 105, 133
Kristeva J. 149, 244
Królak S. 12, 259
Kruszelnicki M. 268
Krzeczkowski H. 49, 55
Krzemieniowa K. 119, 349
Kubiak Z. 325
Kubicki W. 16
Kupś T. 299
Kurecka K. 172
Kuryś A. 220
Kwiek M. 235
- Lacan J. 63, 118, 225, 227, 234, 239–249
Lacoue-Labarthe P. 225, 268

- Landman A. 208
Lang A. 59
Langan T. 264
Le Goff J. 171
Leak A. 202
Leeuw G. van der 60
Lenehan K. 114
Lennon J. 130
Leszczyński D. 293
Leś B. 294
Leśniak K. 347
Lévinas E. 12, 31, 212, 227, 276, 277, 283, 284, 300, 303, 343, 344, 349
Lévi-Strauss C. 63
Lienemann W. 17
Lienemann-Perrin C. 17
Lipovetsky G. 220
Loba M. 117
Luter M. 190
- Łagodzka A. 345
Łukasiewicz M. 172
Łukasz Ewangelista, św., bibl. 81, 83, 159, 340
Łukaszyk E. 256
- M**
Machaut Guillaume de 142–144
Majczyna B. 84
Malinowski B. 294
Marcel G. 278, 343
Marcuse H. 107
Marion J.-L. 225
Maritain J. 190, 192, 278
Markiewicz B. 262
Markiewka T. 116
Markowski M. 128, 130
Marks K. 69, 104, 113, 174, 196, 202, 226, 234
Marszałek R. 271
Marzęcki J. 19
Mateusz Ewangelista, św., bibl. 81, 281, 311, 348
Matuszewski K. 32, 236
Maurer A.A. 264
Mauss M. 82, 89, 146
May R. 279
Mayordomo M. 17, 20
Mazanka P. 264
McKenna A. 78, 137, 156
McLuhan M. 193
Mencwel A. 135
Meotti G. 46
Merleau-Ponty M. 227
Merton T. 341
Michalik J. 37
Michalski K. 190, 266
Michalski W. 350
Michoń Ł. P. 26, 108, 161
Mieszkowski T. 279
Migasiński J. 343
Mikołajewska B. 24, 32, 33
Mikulska P. 301
Milbank J. 94
Milewska M. 25
Mill J.S. 104
Miszański M. 29
Misztal W. 346
Mizera J. 267
Mizińska J. 13
Montaigne M. de 49
Moosbrugger M. 87, 333
Motak D. 80
Motycka A. 178
Mounier E. 278
Mrówczyński P. 303
Mróz P. 223, 224
Murdoch I. 225
Mysona-Byrska J. 45
- N**
Napoleon (Bonaparte) 125, 207
Nemo P. 284, 343
Newman J.H., św. 104
Nietzsche F. 50, 82, 83, 104, 113, 129–131, 135, 138, 140, 164, 196–198, 223, 226, 250–256, 258, 259, 269
Niewiadomski J. 34, 35, 87, 90, 265
Niewiadomski K. 213
Nock A.D. 16, 348
Nowicki S.F. 210, 228
Nussbaum M. 116

- O'Shea A. 131
Ochab M. 135, 235
Ono Y. 130
Opolska-Kokoszka B. 284
Ortega y Gasset J. 12
Orzeszkowa E. 26
Oughourlian J.-M. 37, 38, 241, 320
Ozeasz, bibl. 300
- Paizis G.** 202
Palaver W. 94, 212, 213, 261, 292, 308, 316, 332
Pascal B. 49, 100, 324, 327
Pasterczyk P. 18, 55
Paterlini P. 256, 259
Patočka J. 19
Pawelski A. 107
Paweł Apostoł, św., bibl. 20, 21, 23, 212, 261, 285, 303, 326–328, 340, 343, 346, 348
Pawłowski K.J. 21, 318–321, 348
Peirce Ch. 104
Pesci F. 301
Peter K. 90
Petkovsek R. 193
Pieniążek P. 138, 268
Piłat, bibl. 82, 83, 312
Pindar 35
Piotr Apostoł, św., bibl. 82, 83, 115, 159, 160, 329, 340
Platon 18, 19, 29, 35, 49, 64, 65, 78, 79, 176, 223, 224, 269, 270, 276, 277
Plecińscy M. i J. 24
Podbielski H. 36
Poluet G. 181
Poręba M. 70
Potifar, bibl. 153
Praszałowicz D. 294
Prokopiuk J. 60, 70, 243
Proust M. 46, 49, 115, 126, 127, 132–134, 156
Prus B. 26, 207
Przybyła J. 159
- Queneau R.**
- Radkowski G.-H.** de 76
Radożycka-Paoletti M. 171
Ramond C. 159
Ratzinger J. 205
Rauschenberg R. 130
Raymond A. 227
Reappraisal A. 176
Redekop V.N. 177, 283
Reineke M.J. 244, 282, 311
Reszke P. 32
Reszke R. 173
Richter H. 130
Ricoeur P. 32, 96, 113, 114, 139, 154, 157, 225
Rogoziński J. 156
Romanek M. 23
Romejko A. 25, 26, 87, 92, 115, 205, 321
Rorty R. 116, 220, 259, 260
Rosenzweig F. 12, 300, 343
Rosińska Z. 37
Rosner K. 149, 157
Rougemont D. de 123
Rousseau J.J. 55, 178, 182–185, 190
Rowiński C. 37, 104, 113, 186
Rudziński R. 318
Russ J. 220
Ryba T. 29, 177, 198, 283, 285, 329, 341, 342
Rybińska A. 204
- Salomon, bibl.** 315, 316
Sartre J.-P. 32, 119, 179, 224, 225, 227, 250
Saussure F. de 245
Scheler M. 100
Schmidt W. 59
Schmitt C. 12
Schönborn C. 319
Schopenhauer A. 104
Schwager R. 25, 26, 33, 87, 88, 90–93, 96–99, 102, 103, 317, 322, 327, 333, 335, 336
Segal A. 22
Serres M. 68, 225
Sidorek J. 264

- Siemek M.J. 138
Singer T. 323
Sinko T. 64
Skarga B. 288
Skoczylas J. 138, 154
Skorulski K. 287
Skorupska-Raczyńska E. 321
Skowron S. 30
Skrzynecki R. 11
Skwieciński M. 318
Slings S.R. 347
Sluiter I. 347
Smith A. 293
Smith J.Z. 35
Sober E. 67
Sofokles 78, 79
Sokrates 17, 19, 29, 78, 176, 269
Sollers P. 245
Sörbom G. 35
Sorman G. 29
Sowinski G. 140
Spengler O. 265
Spivak G. 118
Staff L. 131, 252
Staniewska A. 318
Stanula E. 347
Stawiszynski T. 216
Stein E. 278, 323
Steinmair-Pösel P. 102
Stendhal (właśc. Marie-Henri Beyle) 115, 125, 127
Strauss L. 63, 227
Strączek B. 34, 45
Surin K. 157
Surma-Gawłowska M. 255
Swartley W.M. 282, 346
Szczerba W. 350
Szekspir W. 24, 26, 32, 33, 40, 43, 49, 62, 81, 83, 122, 123, 132, 134, 326
Sztuk D. 346
Szuster A. 177
Szwajcer P.J. 80
Szymańska K. 213
Śnieżyński K. 299
Tarnowska K. 49
Tatarkiewicz A. 12, 294
Taylor C. 116, 131, 180
Teilhard de Chardin P. 278
Thomson C.M. 283
Thorpe I.J.N. 11
Tischner J. 278, 343, 344, 348
Tisończyk T. 154
Tocqueville A. de 188
Todorov T. 183
Tokarska-Bakir J. 219
Tołstoj L. 49
Trzcionkowski L. 89
Tyrawa J. 251
Vanheeswijck G. 226, 227
Vattimo G. 114, 137, 139–141, 145, 152, 154, 201, 220, 225, 251, 252, 254–260, 262, 270
Vignemont F. de 323
Vitz P.C. 180
Waal F. de 293
Wagner R. 197
Wakar K. 294
Wandinger N. 90
Warchala M. 172, 185
Warhol A. 130
Waśko A. 154
Webb E. 44, 45, 113, 228, 240
Webb H. 116, 176
Weber M. 80, 265
Weil É. 227
Weil S. 31, 323
Weizsäcker C.F. von 265
Węgrzecki A. 100
White H.
Widengren G. 59
Wilk J. 157
Williams J.G. 29, 32, 93
Wilmes A. 280
Witwicki W. 18
Wocial J. 11
Wojtasik A. 193
Wojtyła K. zob. także Jan Paweł II 278

- Wolter (właśc. François-Marie Arou-
et) 185
Worms F. 225
Wójcik Z. 172
Wright L. 217
- Z**
Zabala S. 259
Zalewski C. 24–26, 31, 37, 38, 50,
174, 264
Zawadzki A. 254, 256, 258
- Znamierowski C. 52
Zuziak W. 45
Zychowicz J. 19
- Ż**
Żalec B. 193
Žižek S. 234, 240, 246, 257, 282
- Ż**
Żelazny M. 299
Żurowski M. 156

CONVERSION IN A CULTURE OF VIOLENCE: THE ANTHROPOLOGICAL AND ETHICAL THOUGHT OF RENÉ GIRARD

Summary

This book is an attempt to interpret René Girard's mimetic theory in its anthropological and ethical aspects. To underline the fact that this author uses concepts whose basis constitute philosophical assumptions concerning human nature, I frequently employ the term "mimetic anthropology" more than the general term "mimetic theory". I perceive the French thinker to not only have been the inventor of an original method of research on literature, myth and Bible or political and social phenomena, but above all, as a fully-developed and independent philosopher. The questions that I ask in view of his research are formed from the point of view of philosophical anthropology, philosophy of culture and ethics. They go beyond the field of the sciences, which were often connected with Girard's work, such as literary science, history, sociology or anthropology of culture. Above all, I ask whether, with reference to his negative diagnosis of culture, there is any positive solution and if it may be developed within the framework of anthropological and ethical reflections. In other words, I consider the possibility of whether one might find a counter-balance to the "culture of violence", one that supports it being overcome by man himself.

The scope of analyses undertaken in this dissertation was limited for the purpose of this work, namely a reconstruction of Girard's view on the individual and social practices that lead to fighting the violence present in culture. Mimetic anthropology contains, in my opinion, a realistic concept of the human condition, considering its

inclinations towards both good and evil. Given the human tendency to conflict and rivalry, Girard presents a position according to which the complete elimination of violence from social-cultural life domain is impossible.

The work consists of five chapters. In the first chapter, I present the basic terms of mimetic anthropology. The analysis in this chapter is limited to one purpose: the presentation of three key ideas in the thought of Girard: (1) human is a desiring creature, and his desires are of an imitative (mimetic) character; (2) our humanity derives from a foundational murder, whereas violence towards scapegoats is a part of the significant determinations of culture; (3) the truth about the mechanisms of violence present in the culture is reflected in Judeo-Christian texts.

As far as mimetic anthropology presents itself as a cohesive theory that explains the functioning of the social mechanisms of violence, there are many questionable issues and discrepancies at the level of its philosophical assumptions, especially regarding the vision of human nature and Christianity, which require clarification. This is done by means of the confrontation of Girard's thought with the constructive criticism of the Swiss theologian, Raymund Schwager. The correspondence between these two thinkers, published in the form of a book, proves that Schwager played a significant role in solving many of the aporias of mimetic anthropology, and what is more, at some point he brought about a change in the views of the author of *Scapegoat*. The last paragraph of this chapter highlights the problematic methodological status of mimetic anthropology. The works of Girard contain a certain dichotomy between science and philosophy, whereas the French thinker clearly wants to distance himself from the latter by stating that his work is solely of a scientific and non-philosophical character. Without going into the details of the complex relationship between science and philosophy, I indicate a certain general criterion that is proper for philosophy and science. However, this makes it possible to determine that Girard was both a "scientist" and a "philosopher". This criterion is the pursuance of the truth, understanding and explaining the reality that is common to them both. I reinforce this thesis by means of the analyses in Chapter Two, the subject of which is a research method proposed by René Girard called the hermeneutic method.

These considerations are set in the context of wider humanistic discourse. Since the French thinker never explained the main assumptions of his methodology in a systematic way, my analyses constitute both an attempt at their reconstruction and the development of its most important elements. Stressing the specific nature of this method, I determined that the type of interpretation strategy present in the works of Girard would best be described as the “hermeneutics of conversion”. Hermeneutics is directed at revealing the hidden meanings of realities, the cognition of which leads to a radical transformation (conversion) of views on the essence of humanity and culture. This chapter presents the influence of various branches of the humanities, especially literary science and biblical hermeneutics, on the research approach adopted by René Girard and his general spiritual and intellectual formation. In the final part of Chapter Two, I draw attention to the ethical dimension of the hermeneutics of conversion, namely that through the “mechanism of epistemological awakening”, we obtain the impulse to perform a moral revolution in our current way of life.

The considerations carried out in this part of the chapter lead to the conclusion that a potential weakening of the processes of violence present in the culture may occur on condition that a human undertakes such a conversion, based on the realization of the human tendency to submit to the mechanism of violence. It requires however, the assumption of a particular cognitive approach that constitutes the basis of moral transformation. The question with which I conclude my considerations in Chapter Two, and with which I open Chapter Three, is as follows: Is a human living in a late modern culture able to accept the scenario of “conversion” as outlined by Girard?

To answer this question, it is necessary to elaborate on the stand taken by Girard on the specific character and essence of modern culture. I summarize his view in the form of the thesis that modern culture creates both new opportunities for the development of the culture of peace as well as new threats that lead to the escalation of violence. The reason for this is – according to Girard – the fact that, unaware of the origin of the Christian ideas of the equality of all people and care for victims, the modern human cannot accept evangelical Revelation, and that this is the reason for the escalating crisis of humanity and culture. Currently, the escalation of violence does

not have a counterweight in social and political institutions, not in moral attitudes of human. I conclude Chapter Three with questions concerning the human ethos, current civilizational threats and the possibility to weaken negative tendencies present in the “culture of violence”. This question leads directly to Chapter Four, where I present criticism of a proposal to overcome the “culture of violence” that we find among the most representative – according to Girard – adherents of post-modern philosophy.

The selection of concepts that are the subject of the analyses in Chapter Four was limited according to a few criteria. The first of them is the interest of Girard himself in these concepts and conceptual analogies with the project of the author of *Things Hidden Since the Foundation of the World*. The second criterion is determined by the fact that these concepts contain a similar diagnosis by Girard, according to which violence is incorporated in culture. The third criterion is the strong influence of these concepts on modern philosophy and the whole of post-modern humanistic discourse. An important issue that I touch upon in Chapter Four is the attitude of Girard towards proposals for overcoming the culture of violence which were indicated by selected representatives of post-modern philosophy. According to Girard, these philosophers, by properly evaluating the culture of modernity as immersed in a crisis, could not develop a stand that would allow them to counteract the scapegoat present in both culture itself and the philosophy of culture. The aim of this chapter is not only to repeat the arguments and accusations put forward by Girard against post-modern philosophies, but the development and indication of the wider scope of the problem. By the end of the chapter, I put forward a thesis according to which the general animosity of the author of *Violence and the Sacred* towards philosophy is derived from the fact that he limits it to one source that is pre-Socratic philosophy, where Logos, as an original principle of reality, contains elements of violence.

In the last chapter, however, I revise the mimetic anthropology in its ethical aspect. With the use of a concept of Henri Bergson’s, I indicate the analogies between the vision of evolution of morality and religion presented by this thinker in *Two sources of morality and religion*, and views of the author of *Scapegoat*. In this context, I form a thesis that the works by Girard contain a two-source model for the development of morality and culture. The first source is

purely natural and connected with adaptation and survival of society facing the mimetic crisis. The second source is personalistic and connected with the imitation of a grand moral personality, one that established a counterbalance for closed morality with his/her life. According to the analyses of Girard, such a person may only be Jesus Christ (or persons similar to him), who showed a path of escape from a closed cycle of mimetics by His Passion and through his teachings about the Kingdom of God. This provided hope for development of the culture of interpersonal relationships on the basis of freedom from violence in the spirit of love. The acquisition of the idea of *imitatio Christi* as a general ethical program, one which Girard seems to indicate, leads to the argument of the morality of unimaginable heroism, one that may find imperfect followers in unique personalities e.g. the saints, although not among entire societies.

This, in turn, leads Girard to the conclusion that humans will always be doomed to function within the culture of violence which according to him, requires the formulation of a "new ethics" from scratch, an ethics which would indicate the ethos of a rational encounter with the apocalypse "without driving into madness". Such an approach would not mean resigning from the effort to overcome the "culture of violence", and it would take place not by means of "activism", but through "withdrawal from the world" and a certain submission to Divine Providence. At the end of the chapter, I recognize the difficulties connected with the concept proposed by Girard, since it omits the social and political and ecclesial dimension of conversion that is important from the point of view of overcoming the culture of violence.

In the Conclusion, I indicate an opportunity to avoid the problems that are caused by mimetic anthropology. This requires the development of theories of interpersonal relationships with a dialogical and agathological aspect (E. Levinas, J. Tischner). Also, it is necessary to replace the passive approach towards the ongoing crisis, which is supported by Girard, with an anti-violence ethos of social functioning (H. Arendt).